gest available cop

PRV PATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET Patentavdelningen

Intyg Certificate

Härmed intygas att bifogade kopior överensstämmer med de handlingar som ursprungligen ingivits till Patent- och registreringsverket i nedannämnda ansökan.

This is to certify that the annexed is a true copy of the documents as originally filed with the Patent- and Registration Office in connection with the following patent application.

- (71) Sökande Combi Wear Parts AB, Kristinehamn SE Applicant (s) Vosta LMG B.V., NN Amsterdam NL
- (21) Patentansökningsnummer 0302061-7 Patent application number
- (86) Ingivningsdatum
  Date of filing

2003-07-11

1 6 AUG 2004
WIPO PCT

Stockholm, 2004-07-14

PeT/SE04/1075

För Patent- och registreringsverket For the Patent- and Registration Office

Cunilla Larsson

Avgift Fee

PRIORITY DOCUMENT

SUBMITTED OR TRANSMITTED IN
COMPLIANCE WITH
RULE 17.1(a) OR (b)

46 586 85742

1 Ink t. Patent- och reg_verket

2003 -07- 1 1

Huyudiaxen Kassan

TANDSYSTEM

TEKNISKT OMRÅDE

Föreliggande uppfinning avser ett tandsystem avsett för ett verktyg till en markbearbetningsmaskin, vilket tandsystem är av den typ som innefattar en vid verktyget anbringad hållardel och en i förhållande till och vid hållardelen lösbart anordnad, främre tanddel i form av en utbytbar slit- och/eller ersättningsdel avsedd för själva markbearbetningen, vilken tanddel innefattar ett bakre skaft och hållardelen (4) ett hålrum vilket är utformat att under samverkan med tanddelen mottaga skaftet och därvid åstadkomma en gemensam förbindning för upptagande av förekommande laster F_s, F_c, F_p via en förutbeständ kopplingsgeometri innefattande speciella motstående, inbördes samverkande kontaktytor och, åtminstone initialt, frigångsytor som är anordnade vid tanddelen och hållardelen.

15

PROBLEMSTÄLLNING OCH UPPFINNINGENS BAKGRUND

Det finns idag flera skilda kommersiella tandsystem för ufbytbara slit- och/eller ersättningsdelar till en markberedningsmaskins verktyg för lösgörande och sönderdelande av mer eller mindre hårda jord- och bergmassor ur en bearbetningsyta, varefter dessa massor på lämpligt sätt kan avlägsnas. Ett exempel på sådana verktyg och slit- och/eller ersättningsdelar utgöres här speciellt av ett mudderverks roterande borrkrona, även benämnd mudderverkskutter, med dess utbytbara slittänder. Givetvis kan dessa tandsystem även utnyttjas vid andra typer av markberedningsmaskinsverktyg såsom vid skopan till en grävmaskin, etc.

25

20

Vid speciellt mudderverkskuttrar är nämnda slittänder anordnade, se Fig.2, på visst avstånd från varandra, längs mer eller mindre spiralformade, längsträckta flänsar som skjuter ut från en central kropp anordnad på ett roterbart, centralt nav. Flänsarna sträcker sig lämpligen i skruvlinjeform från navet vid kroppens främre ände och bakåt i verktygets matningsriktning till rotationskroppens bakre ände innefattande en flänsarna sammanhållande ringdel där även en suganordning är anordnad för bortförande av de lossgjorda bearbetningsmassorna via mellanrummet mellan nämnda flänsar.

35

30

Dylika tandsystem innefattar vanligen två huvudsakliga kopplingsdelar i form av en "hondel" och en "handel" som tillsammans bildar ett styck, sammansatt "tand" i en serie av intill varandra anordnade tänder längs t.ex. borrkronans flänsar eller skopans skärkant. En dylik "tand" innefattar således en främre slitdel i form av en utbytbar

ink. t. Patent- och reg.verket

→→→ PRV

2

2003 -07- 1 1

3978 SE

Huyudfaxen Kassan

tanddel med spets och innefattande ett bakre skaft för montering i ett därför anpassat spår vid en bakre, stationär hållardel, vilken lämpligen är stadigvarande fastsatt vid t.ex. borrkronan. För åstadkommande av en dynamisk men ändå tillförlitlig fasthållning av den utbytbara tandspetsen vid hållardelen innefattar kopplingsdelarna även ett för delarna gemensamt kopplingssystem med en lösbar låsning. Varje sådant kopplingssystem har en synnerligen karakteristisk geometri, innefattande ytoma och formen hos ovan nämnda skaft och spår, för att därigenom försöka uppnå att varje "tands" slitdel hålls på plats på ett effektivt, säkert och funktionsdugligt sätt, innefattande endast ett minimalt slitage, till dess att slitdelen på grund av det trots allt ofrånkomliga slitaget måste ersättas av en ny slitdel.

Dylika, kända kommersiella tandsystem är utformade för att ta upp laster (F) från verktygets användning via speciellt utformade och med varandra samverkande kontaktzoner, vilka är anordnade längs den förbindning mellan kopplingsdelarna som skaftet och spåret utgör. Varje kontaktzon innefattar vardera minst två inbördes motstående och samverkande kontaktytor anordnade en vid var kopplingsdel och anordnade i en viss vinkel till nämnda förbindnings axiella symmetrilinje Y. När dessa kontaktytor är placerade huvndsakligen vinkelrätt till nämnda längsgående symmetrilinje Y, dvs. väsentligen i tvärvertikalplanet (XZ), stoppas ytterligare påträdning av tanddelen på hållardelen på ett stumt sätt, varför dessa ytor även benämnes stoppytor nedan. Ett annat sätt är att anordna kontaktytorna i en mera spetsig vinkel till kopplingsdelarnas sammanfogningsriktning längs förbindningen, varvid lasten tas upp av de friktionskrafter som uppkommer på grund av kilningseffekten mellan dessa friktionsytor.

25

15

20

Det inses dock att vid användning av verktyget angriper inte enbart laster som är parallella med kopplingsgeometrins längsgående symmetriplan i Y-riktningen utan även laster som avviker från Y-riktningen. Väsentligen varje angripande last (F) innefattar, se fig. 18, således dels en skärkraftkomponent F_c , som angriper väsentligen framifrån, parallellt med bearbetningsytan och axiellt i förhållande till nämnda förbindning, dels en normalkraftkomponent F_s , som angriper väsentligen ovanifrån, vinkelrätt mot bearbetningsytan, dels en sidotvärkraftkomponent F_p , som angriper från sidan, väsentligen parallellt med bearbetningsytan och mera vinkelrätt i förhållande till nämnda tanddels utsträckning utanför kopplingsdelarnas gemensamma förbindning.

35

30

Nedan använda lägesbenämningar, såsom bakre, främre, undre, övre, vertikala, sidoordnade eller horisontella ytor, etc., kan följaktligen härledas från de ovan givna

46 586 85742

Ink. t. Patent- och reg.verket

no

2003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

definitionerna för nämnda krafter respektive kopplingsdelarnas inbördes förhållande samt deras position relativt bearbetningsytan.

3

Det nya konceptet för ett tandsystem enligt föreliggande patentansökning innefattar ett flertal egenskaper, vilka egenskaper ensamma eller i kombination är unika jämfört med de idag kända tandsystemen och vilka egenskaper ger fördelaktiga lösningar på ett flertal problem som nu kan uppstå hos de kända tandsystemen.

Nedan redovisas ett antal av dessa problem.

10

20

25

Vid konventionella tandsystem är det ett faktum att fastän tandsystemen är relativt starka så har de en alltför begränsad kontaktytarea längs tandsystemens förbindning mellan tandhällaren och tandspetsen. Detta gäller då speciellt vid den främre änden och vid framsidan (A) av förbindningen där de laster som uppkommer vid det aktuella verktygets användning är som störst. Detta leder till alltför höga ytlaster och därmed även till ett oönskat stort slitage, vilket väsentligt reducerar den verksamma förslitningslivslängden hos tandsystemets hållardel. Detta utgör den egentliga flaskhalsen för tandsystemen, eftersom hållardelen är avsedd att återanvändas så länge som möjligt och därför vanligen är stationärt fäst vid verktyget, exempelvis medelst en svetsfog, medan tandspetsen i sig är avsedd att slitas och vilken därför är lösbart anordnad för ett så snabbt och enkelt utbyte som möjligt. Med "framsidan (A) av förbindningen" menas här egentligen de samverkande stoppytoma, väsentligen i tvärvertikalplanet (XZ), vid en anslagszon mellan hållardelen och tanddelen vid början av förbindningen dem emellan, dvs. hos hållardelen den sida som väscntligen är vänd mot den yta som är under bearbetning av verktyget. Ett byte av även hållardelen är således kostsamt inte bara på grund av ett extra tidskrävande tidsspill utan även på grund av att en ytterligare materialdel måste kasseras.

Ett följdproblem är att konventionella tandsystem som har ett alltför stort glapp mellan tanddel och hållardel får problem med s.k. hamrande, dvs. att nämnda delar kraftigt stöter mot varandra under verktygets användning. Detta hamrande leder till att slitaget ökar ytterligare. De tandsystem som istället har en alltför snäv passning, dvs. har ett för litet glapp mellan tanddelen och hållardelen, fär istället problem med att tanddelen blär svår att lossa från hållardelen.

35

30

Vid tandsystem avsedda för markbearbetning uppkommer de största, och därmed oftast de för tandsystemets konstruktion allvarligaste, lasterna vid exempelvis brytning av hårt

5

20

25

30

35

46 586 85742

Ink. t. Patent- och reg.verket

4

2003 -07- 1 1

Huvudfaxon Kessen

berg. Detta på grund av de mycket stora, väsentligen lodrätt mot berget angripande normallaster F_s som uppstår vid dylik brytning. De kända tandsystemen erhåller därvid vanligen ofördelaktigt stora förslitningsskador längs förbindningen mellan tandsystemets ingående kopplingsdelar eftersom de saknar en erforderlig möjlighet att ta upp dessa laster F_s .

Ett vanligt förekommande problem hos existerande tandsystem av skafttyp, dvs. de tandsystem vilka har en tanddel med skaft som skjutes in i ett spår i hållardelen för åstadkommande av en förbindning mellan tanddelen och hållardelen, är att dessa tandsystem är svåra att rengöra från smuts och bearbetningsrester som ovillkorligen avlagras i allt glapp längs tandhållaren och tanddelen, dvs. mellan förbindningens kontakt- och frigångsytor, samt att tandhållaren dessutom är svår att reparera vid den sida som väsentligen är vänd bort från den bearbetade ytan, dvs. vid sin baksida.

15 Efter en viss tid av användning kommer de angripande ytkrafterna längs de kända tandsystemens förbindning att orsaka ett avsevärt slitage och en plastisk deformering hos de verksamma delarna, vilket kräver ett dyrt och vanligen komplicerat underhåll. Existerande tandsystem av skafttyp kan inte heller ges en utökad styrka via förändring av förbindningens kopplingsgeometri.

Konventionella tandsystem innefattar låssystem som är svåra att förbättra i det trånga utrymme som finns mellan tanddelen och hållardelen vid det aktuella låsdonet och dessa tandsystem tillåter inte heller att skilda typer av låssystem och/eller modifieringar på själva låssystemet kan användas utan att tanddelens och/eller hållardelens förbindning först måste anpassas till det aktuella låssystemet och/eller dess modifieringar.

Vidarc, vid konventionella lässystem, dvs. innefattande någon form av styvt låsdon, exempelvis en stälsprint, och en för låsdonet utformad låsdonsöppning, måste låsdonet avlägsnas med hjälp av en tyngre hammare eller slägga, vilket utgör ett mödosamt arbete och vilket kan leda till skador på lässystemet och/eller själva tanddelarna. Det finns därför ett önskemål att de aktuella låsdonen kan tas bort respektive sättas dit på ett enklare och effektivare sätt utan att någon väsentlig risk för att dylika skador uppstår.

Alltestersom slitaget på låssystemet ökar tappar konventionella låssystem sin förmåga att bevara en fasthällande och kopplingsdelarna sammanfogande kraft, dvs. sin förspänningsförmåga, vilket leder till att ovan nämnda hamrande förvärras betydligt och att tanddelen tillslut förstörs och/eller faller av verktyget.

2078 RE Tondevaters MARS-A7-111

5

46 586 85742

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

Huvudfasan Kassan

Hållardelens kontaktytor längs förbindningens sidor hos kända tandsystem har normalt en hög hållfasthet med avseende på väsentligen, axiellt längs med tandspetsen angripaude vinschkrafter (Fs), dvs. de normalkrafter som angriper mer mindre vertikalt mot bearbetningsytan, se fig. 17, och som vanligen tas upp av stoppytor anordnade någonstans utmed anslagszonen mellan hållardelen och tanddelen, men som även förs över såsom friktionskrafter axiellt utmed tanddelens axiella symmetriaxel Y till kontaktytorna längs de väsentligen längsgående sidorna utmed tandsystemets förbindning. Detsamma gäller dock ej för motsvarande sidotvärkrafter (Fp), vilka angriper väsentligen parallellt med brytytan och således mera vinkelrätt mot tanddelens axiella symmetriaxel Y. Dessa tvärkrafter (Fp) och de moment de ger upphov till tas även de väsentligen upp av kontaktytorna längs hållardelens förbindning, men för vilka tvärkrafter (Fp) och moment nämnda kontaktytor vanligen har en betydligt lägre hållfasthet.

15

10

5

KÄND TEKNIK

Som exempel på en mudderverkskutter kan nämnas den som är beskriven i den amerikanska patentskriften US-A-3,808,716.

20 -

Som exempel på tandsystem av skafttyp kan nämnas den amerikanska patentskriften US-A-4,642,920 och den tyska skriften DE-2,153,964, vilka beskriver två tandsystem med varsitt lässystem som innefattar en bakre, förspänd läsning.

- 25 Tandsystemen enligt US-A-4,642,920 och DE-2,153,964 har ett flertal olösta problem och nackdelar av vilka kan nämnas
  - ett ofördelaktigt hävarmsförhållande som är väsentligt större än ett för tvär- (Fp) och normalkrafter (Fs), varför tanden vid hårt arbete kan böjas eller brytas av,
- att tandsystemen har svårt att ta upp de laster och vridkrafter som angriper vid

  hållardelens framsida, dvs. vid de främre förbindningsytorna i tvärvertikalplanet

  (XZ), på grund av otillräckliga kontaktytor. Vridkrafterna kring nämnda Y-axel

  orsakar exempelvis att det väsentligen kvadratiska skaftets hörn enligt DE-2,153,964

  och US-A-4,642,920 snabbt slites ned varefter tandens funktion kraftigt försämras då

  tanddelens läge blir roterat.
- Vidare, den bakre, minimala öppningen för spänndonet är normalt spärrad av detsamma, varför smuts fastnar mellan tand- och hållardelen och vilken smuts endast med svärighet kan avlägsnas först efter en demontering av tandsystemet.

111 TALEANN AMERICANA THE STORY

25

30

35

46 586 85742

6

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

Även dokumentet US-3,349,508 visar ett tandsystem av skafttyp och är avsett för en grävskopa, men detta innefattar även ett laxat spår för montering av de två kopplingsdelarna vid varandra och det saknar helt en dylik bakre, förspänd låsning med 5 spänndon. Istället används här en komplicerad lösning i form av en elastisk rem som lätt kan skadas, eller helt enkelt falla bort vid ett tandbyte då remmens mittdel är anordnad utanför hållardelen. Dessutom, låsningsfunktionen minskar eller upphör helt alltestersom den elastiska remmen slits, åldras, torkar, spricker eller på annat sätt skadas. Det inses även att om en av eller båda remändarna skulle hamna snett inuti 10 hållarens hålrum kan inte tandskaftet föras in på ett korrekt sätt. Remmen utsätts även för hela lastdynamiken eftersom den alltid är inklämd mellan tandhållarens och tandskaftets kontaktytor under drift. Tandsystemet enligt US-3,349,508 har i praktiken endast en deltagande kontaktzon för upptagande metall mot metall av vridkrafterna kring Y-axeln eftersom den vertikala ryggen företrädesvis saknar kontaktytor, dvs. är frigående, och den ena av de två horisontella "armarna" i tvärsnittet pressar mot den 15 elastiska remmen. I praktiken kommer därför väsentligen allt slitage att ske vid den första armens kontaktzon där metall möter metall.

20 UPPFINNINGENS SYFTE OCH DESS SÄRDRAG

Ett viktigt ändamål med föreliggande uppfinning är att åstadkomma ett nytt och förbättrat tandsystem för verktyget till en markberedningsmaskin, vilket tandsystem väsentligen reducerar eller helt eliminerar det slitage mellan de olika kopplingsdelarna som orsakas av hamrande och/eller av alltför stora ytlaster vid tandsystemens förbindning mellan tandhållare och tandspets.

Ett annat ändamål med föreliggande uppfinning är att åstadkomma ett nytt och förbättrat tandsystem, vilket tandsystem väsentligen reducerar eller helt eliminerar problemet med ofördelaktigt stora förslitningsskador längs förbindningen mellan tandsystemets ingående kopplingsdelar på grund av de mycket stora laster som uppstår vid exempelvis brytning av hårt berg.

Ytterligare ett ändamål med föreliggande uppfinning är att åstadkomma ett tandsystem av skafttyp, vilket är lätt att rengöra från smuts och bearbetningsrester som avlagras mellan tandhållaren och tanddelen och längs förbindningens kontakt och frigångsytor, samt vilkets tandhållare dessutom är enkel att reparera vid sin baksida.

2000 00 Thursday, 10000 07 115

10

15

25

30

35

7

46 586 85742

Ink. t. Patent- och reg.verket

→→ PRV

3978 SE

2003 -07- 11

Huyudfaxen Kassan

Det nya och förbättrade tandsystemet är även avsett att väsentligen minska och förenkla det tidigare vanligen komplicerade underhållet orsakat av slitaget och den plastiska deformeringen längs de kända tandsystemens inre förbindning på grund av de angripande ytkrafterna mellan de verksamma delarna. Det nya, förbättrade tandsystemet ger även en möjlighet att utökad styrkan hos detsamma via en förändring av kopplingsgeometrin.

Ytterligare ändamål med föreliggande uppfinning är att åstadkomma ett nytt och förbättrat tandsystem, vilket tandsystem innefattar ett förbättrat låssystem som tillåter att skilda typer av låssystem och/eller modifieringar på själva låssystemet kan användas utan väsentlig anpassning av tanddelens och/eller hållardelens kopplingssystem till det aktuella låssystemet och/eller dess modifieringar, att aktuella låsdon kan monteras respektive demonteras på ett enklare och effektivare sätt och utan att någon väsentlig risk för att skador uppstår därvid, att låssystemet behåller sin förmåga att bevara en fasthållande och kopplingsdelarna sammanfogande kraft även allteftersom slitaget på låssystemet ökar samt att ovan nämnda hamrande väsentligen reduceras eller helt elimineras.

Vidare är det ett ändamål med den föreliggande uppfinningen att åstadkomma ett tandsystem vars förbindning ger en hög hållfasthet även med avseende på de tvärkrafter (F_p), vilka väsentligen angriper parallellt med brytytan men vinkelrätt mot tanddelens axiella symmetriaxel.

Nämnda ändamål, samt andra här ej uppräknade syften, uppnås inom ramen för vad som anges i de föreliggande självständiga patentkraven. Utföringsformer av uppfinningen anges i de osjälvständiga patentkraven.

Således, enligt föreliggande uppfinning har man åstadkommit ett förbättrat tandsystem som kännetecknas av att tandskaftet och hålrummet utmed åtminstone en främre del av nämnda förbindning har ett flerarmat, företrädesvis kryssformat, tvärsnitt innefattande minst fyra utsprångsarmar respektive minst fyra med varsin utsprångsarm samverkande spår, vilka utsprångsarmar innefattar en väsentligen vertikalt anordnad övre arm, en väsentligen vertikalt anordnad nedre klack samt två väsentligen horisontellt sidoordnade vingpartier, att ett fastspänningsdon är anordnat vid hålrummets bakre del för åstadkommande av en tanddelen relativt bållardelen, väsentligen axiellt längs hålrummets längssymmetriaxel Y, sammandragande och reglerbar förspänning.

Ink. t. Patent- och reg.verket

8

2003 -07- 1 1

3978 SE

Huvudfaxen Kassan

Förbindningen och förspänningen garanterar således att tanddelen alltid kommer att vara orienterad vid ett förutbestämt läge relativt hållardelen och därmed även i förhållande till det aktuella verktyget samt bearbetningsytan under tandsystemets hela livslängd.

5

10

15

20

25

30

35

FÖRDELAR OCH EFFEKTER MED UPPFINNINGEN:

Nedan redovisas ett antal egenskaper hos tandsystemet enligt den föreliggande uppfinningen och dess utföringsformer som utgör fördelaktiga lösningar till de ovan redovisade problemen hos de kända tandsystemen.

Den flerarmade, företrädesvis X-formade, förbindningen förenar hög styrka med stor kontaktytarea. Vid framsidan av tandsystemets förbindning, där lasterna är som störst, är kontaktytarean också fördelaktigt stor, medan kontaktytarean med fördel kan vara mindre vid bakre änden av förbindningen, dvs. skaftänden, där lasterna är mindre.

Det nya tandsystemet kombinerar fördelama hos de ovan beskrivna, kända tandsystemen. Den del av tandsystemets kopplingsdelar som utgör hondel, dvs. här hållardelen, vilken mottager den andra delen inuti sig själv, uppvisar en, företrädesvis något inåt konvergerande, X-formad framsida och framdel, dvs. förbindningsytorna i tvärvertikalplanet (XZ) mellan de samverkande, mot varandra vända sidorna av tanddelen och hållardelen inklusive de motsvarande ytorna längs den främre delen av laxspåret respektive den främre delen av tanddelens skaft är flerarmad med minst fyra armar, företrädesvis dock kryss eller korsformad, där slitsen/laxspåret är inåt konvergerande mot sin bakre ände.

Denna, minst kryssform samt företrädesvis något konvergerande laxspår ger en glappfri fasthållning och förhindrar en felaktig inriktning eftersom tanddelen, dvs. handelen, vid användning pressas in i hondelen under ökande anliggning utefter kontaktytorna längs förbindningen mellan de två delarna. Kryssformen garanterar att tanddelen alltid kommer att vara orienterad i ett förutbestämt läge relativt hållardelen och därmed även i förhållande till det aktuella verktyget samt bearbetningsytan under tandsystemets hela livslängd. Detta är en synnerligen viktig egenskap som med fördel utnyttjas av tandsystemet vid en mudderverkskutter eftersom mudderverkskuttern är ett av de verktyg vilken har de högsta kraven på hur tänderna i själva verket är inriktade. Kryss-, asterisk-, stjärn-, etc. formens utsprångsarmar ger givetvis även en avsevärd förbättring av tandsystemets hållfasthet, styvhet och styrka.

9 Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SB :

2003 -07- 1 1

Huyudfaxen Kassan

Således, vid det ställe där lasterna normalt är som störst uppkommer inte nämnda problem med hamrande, varför ett glapp-orsakat slitage inte kan uppstå. Vid den mittre delen av laxspåret finns, åtminstone initialt, ett litet glapp anordnat dels mellan skaftets vertikala sidor och laxspårets längsgående vertikala sidor vid spårets botten, dvs. längs tvärsnittets (T2) nedre hörn, dels mellan ryggnockens vertikala sidor och laxspårets längsgående vertikala sidor vid dess hals samt mellan skaftets undersida och laxspårets längsgående botten; men vid nämnda glapp är lasterna också betydligt lägre.

- Fleramsformen vid hållardelens framsida ger även den stora fördelen att redan efter att handelen har förflyttats endast en minimal sträcka relativt hondelen tas alla aktuella laster, inklusive alla moment, upp över en, jämfört med känd teknik, mycket stor kontaktyta, varför lasten/yta blir mycket låg med minimalt slitage som följd. Eftersom lasten/yta och deformationen blir mycket låg kan också tanddelen mycket lätt avlägsnas ut ur laxspåret eftersom de samverkande delama inte kärvar vid varandra. Vid motsvarande laster i kombination med en konvergerande förbindning erhålls idag en plastisk deformation mellan spåret och skaftet vilket mer eller mindre "gjuter" ihop delama via den plastiska deformationen.
- För att ytterligare reducera effekten av momentlasterna utnyttjar den föreliggande tandsystemskonstruktionen hävarmsprincipen på det mest optimala sättet. De två momentarmama på var sin sida av den aktuella momentpunkt kring vilken vriduingen sker i förbindningen mellan kopplingsdelarna utgör "böjarm" (b) och "reaktionsarm" (r). För att ta upp de största lasterna som tandsystemet måste tåla, dvs. här oftast de normallaster F_s som uppkommer vid brytning av hårt berg, är hävarmsförhållandet mellan den fria, utskjutande längden av tanddelen och längden av de delar av tanddelen respektive hållardelen som samverkar från nämnda momentpunkt inåt längs förbindningen för upptagande av de angripande lasterna, dvs. skaftet och laxspåret, mindre än ett, dvs. (b)/(r) < 1. För konventionella tandsystem är detta förhållande närmare två, dvs. (b)/(r) = ~2, varför lasterna vid förbindningen då också blir väsentligen dubbelt så stora med en kraftigt ökad risk för skador.

Den nya konstruktionen har en förbindning mellan tandhållaren och tanddelen i form av en bakåt och uppåt längs ovansidan öppen slits, företrädesvis ett öppet laxspår, som möjliggör en mycket enkel rengöring av förbindningen. I själva verket räcker det med att montera en ny tanddel för att rengöringen skall utföras, eftersom själva monteringen

35

25

30

35

46 586 85742

10

ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Huvudfaken Kassan

av tanddelen leder till att eventuella avlagringar och smuts skjuts framför tanddelen och ut vid slitsens bortre, bakre ände vid tandhållarens baksida.

En ytterligare fördel med det föreliggande tandsystemet är att det i mycket större 5 utsträckning tillåter att många skilda typer av lässystem och/eller modifieringar på själva lässystemet kan användas utan att tanddelens och/eller hållardelens gemensamma förbindning först måste anpassas kraftigt till det aktuella låssystemet och/eller dess modifieringar, exempelvis på grund av en tvärgående låsdonsöppning genom de två kopplingsdelama innefattande två efter varandra, koaxiellt anordnade öppningar. Vid en 10 plastisk deformation där kopplingsdelarna pressas in i varandra förskjuts dessa öppningar i förhållande till varandra så att läsdonet kan komma att skäras av varpå tanddelen faller av. En ny tanddel kan ej längre monteras eftersom den nya låsdonsöppningen i tanddelen inte längre passar till den slitna hållardelens förskjutna låsdonsöppning. Vid den föreliggande låsningen monteras, regleras samt demonteras 15 låsdonet axiellt vid den bakre änden av tandsystemet och detta utan att eventuella deformationer på förbindningens kopplingsgeometri försvårar detta arbete.

Vid det föreliggande tandsystemet kan dessutom låssystemets låsdon tas bort respektive sättas dit med hjälp av något standardverktyg, lämpligen en luft- eller eldriven skruvdragare, utan att någon risk för att skador uppstår därvid.

Enligt en föredragen utföringsform hos de för det föreliggande tandsystemet möjliga låssystemen innefattande en elastisk kropp erhåller lässystemen samma förspänningsförmåga varje gång en ny tanddel sätts på och detta även om hållardelen är sliten.

För att ta upp de sidoangripande tvärkrafter (Fp), se fig. 18, som verkar väsentligen parallellt med brytytan men vinkelrätt mot tandspetsens axiella symmetriaxel är kopplingsgeometrin mellan tanddel eller tandhållare hos det föreliggande tandsystemet försedd med ett utskjutande parti, nedan benämnd klack eller momentklack, med en bestämd yttre geometri och en motsvarande, med klacken samverkande fördjupning. Företrädesvis är klacken anordnad vid tanddelens undersida och fördjupningen vid slitsens/laxspårets botten. Nämnda klack och fördjupning är företrädesvis något långsträckt anordnade vid en position i slitsen/laxspåret som efter monteringen av skaftet motsvarar det för tandsystemets funktion optimala läget med avscende på de laster och moment som kan tänkas uppkomma under verktygets användning. Detta innebär att då sidoangripande tvärkrafter (Fp) uppstår, kommer främst klacken och

7000 00 0 1 1 /2000 0-

Ink. t. Patent- och reg.verket

11

2003 -07- 11

3978 SE

Huyudfaxen Kassan

fördjupningen att ta upp sidotvärkrafterna (Fp) direkt via de befintliga kontaktytorna längs klackens ena längssida (antingen högra eller vänstra längssidan beroende på den aktuella tyärkraftens angreppsriktning) medan de bakre, via en vridning kring klacken, motstående kontaktytorna längs laxspårets längssidor tar en väsentligt lägre kraft. De av tvärkrafterna (Fp) uppkomna momenten kring förbindningens Y-axel längs slitsen/laxspäret tas huvudsakligen av de horisontella kontaktytorna utmed tanddelens vingar som är införda i ovan nämnda t.ex. kryss-formade framsida, dvs. de väsentligen horisontella förbindningsytorna mellan de samverkande, mot varandra vända sidorna av tanddelen och hållardelen i nämnda flerarmade del.

10

5

FIGURFÖRTECKNING

Uppfinningen kommer i det följande att beskrivas närmare under hänvisning till de bifogade figurema där:

15

Fig. 1 är en schematisk perspektivvy av delar av tandsystemet enligt föreliggande uppfinning innefattande främre, utbytbara tanddelar vilka var och en är lösbart fasthållna vid en bakre hållardel vilka är fast anordnade utmed en utskjutande fläns vid en rotationskropp hos en mudderverkskutter.

20

- Fig. 2 är en schematisk sidovy av mudderverkskuttern enligt figur 1, vilken sidovy närmare visar de spiralformade flänsarna och den bakre suganordningen för de lösgjorda bearbetningsmassorna.
- 25 Fig. 3 är en schematisk perspektivvy sedd snett bakifrån av delar av en föredragen utföringsform av tandsystemet enligt figur 1, vilken vy närmare visar den bakre tandhållaren vid vilken den främre tanddelen är lösbart anordnad längs en gemensam och samverkande förbindning i form av en slits, vilken vid den visade utföringsformen utgöres av ett uppåt öppet laxspår anordnat väsentligen axiellt i hållardelens ovansida.

30

35

:

Fig. 4 är en schematisk perspektivvy av delar av en föredragen utföringsform av tandhållaren enligt figur 3, visande en bakre utvidgning av laxspåret avsett för ett icke visat fastspänningsdon för åstadkommande av förspänning av tanddelen inåt, axiellt bakåt i hållardelens laxspår samt ett flertal kontaktytor och frigångsytor avsedda för överföring, respektive positionering av uppkomna laster mellan tandsystemets kopplingsdelar vid utvalda lägen.

25

30

35

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Hevellexen Kessen

Fig. 5 är en schematisk perspektivvy av delar av tandhållaren enligt figur 4 sedd snett framifrån visande främre utvidgningar av laxspåret med formen av ett kryss avsedda för tandspetsens sidovingar, ryggparti samt momentklack, se fig. 10.

12

- Fig. 6 är en schematisk ändvy av delar av taudhållaren enligt figur 4 sedd bakifrån.
- Fig. 7 är en schematisk ändvy av delar av tandhållaren enligt figur 4 sedd framifrån.
- 10 Fig. 8 är en schematisk sidovy av delar av tandhållaren enligt figur 4 sedd från höger sida.
  - är en schematisk planvy av delar av tandhållaren enligt figur 4 sedd ovanifrån. Fig. 9
- 15 Fig. 10 är en schematisk perspektivvy sedd snett bakifrån av delar av en föredragen utföringsform av tanddelen enligt figur 3, vilken vy närmare visar ryggpartiet av en snett uppåt anordnad tandspets, dvs. ryggen av det slitparti som är avsett att ansättas mot en aktuell bearbetningsyta, ett med fastspänningsdonet samverkande hakdon vid yttre änden av tanddelens bakre, långsträckta och 20 hanformade skaft, vilket är avsett att införas i hållardelens väsentligen motsvarande laxspår, den högra av tanddelens två sidovingar, den undertill anordnade momentklacken samt ett flertal kontaktytor och frigångsytor.
  - Fig. 11 är en schematisk planvy av delar av tanddelen enligt figur 10 sedd ovanifrån.
  - Fig. 12 är en schematisk sidovy av delar av tanddelen enligt figur 10 sedd från höger sida.
  - Fig. 13 är en schematisk ändvy av delar av tanddelen enligt figur 10 sedd bakifrån.
  - Fig. 14 är en schematisk ändvy av delar av tanddelen enligt figur 10 sedd framifrån.
  - Fig. 15 är en schematisk perspektivvy sedd snett underifrån av delar av tanddelen enligt figur 10.
  - Fig. 16 är en schematisk bottenvy sedd rakt underifrån av delar av tanddelen enligt figur 10.

13

Ink. t. Patent- och reg,verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Huvudlaxen Kassan

- Fig. 17 och 18 visar, i förhållande till en sidovy och ändvy av tanddelen enligt figur 10, en förklarande definition av de inbördes vinkelräta kraftkomposanter F_p , F_o , F_s som bearbetningslasterna ger upphov till.
- 5

15

- Fig. 19 visar schematiskt läget för ett antal av kontakt- och frigångsytoma i förhållande till tanddelen enligt figur 10.
- Fig. 20 -22 visar en föredragen utföringsform av delar av fastspänningsdonet enligt
  föreliggande uppfinning i tre schematiska perspektivvyer sedda snett ovanifrån,
  snett framifrån, snett från undersidan.
  - Fig. 23 visar ett schematiskt tvärsnitt av delar av fastspänningsdonet enligt figur 20 sedd från högra sidan och med vissa delar bortskurna för att bättre åskådliggöra de inre delama.
    - Fig. 24 är en schematisk perspektivvy sedd snett ovanifrån av delar av fastspänningsdonet enligt figur 20 monterat vid tandhållaren enligt figur 4.
- 20 Fig. 25 visar en schematisk perspektivvy sedd snett från sidan av delar av rotationskroppen hos mudderverkskuttern enligt figur 2, i vilken vy ett antal tänder är fästade vid två av flänsarna mellan ett centralt nav och en flänsarna sammanhållande, bakre ringdel. Vissa delar är bortskurna för att bättre åskådliggöra de inre delarna av rotationskroppen.

25

- Fig. 26 visar ett schematiskt tvärsnitt (T1) sett bakifrån och beläget inom den främre delen av förbindningen genom delar av hållardelen, slitsen och tanddelens skaft innefattande sidovingarna och klacken enligt figur 3.
- 30 Fig. 27 visar ett schematiskt tvärsnitt (T2) sett bakifrån och beläget inom den bakre delen av förbindningen genom delar av hållardelen, slitsen och tanddelens skaft närmare den bakre änden enligt figur 3.
- 35 DETALJERAD UTFÖRANDEBESKRIVNING

Med hänvisning till Fig. 1 och 2 visas schematiskt ett tandsystem 1 avsett för ett verktyg 2 till en markbearbetningsmaskin 3 för lösgörande och sönderdelande av mer eller

2070 90 Tandamiam (2002 07 11)

15

46 586 85742

ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Hyvullfeken Kassan

mindre härda jord- och bergmassor ur en bearbetningsyta (W), se fig. 17, varefter dessa massor på lämpligt sätt kan avlägsnas. Det föreliggande tandsystemet 1 är av den typ som innefattar en vid verktyget 2 anbringad hållardel 4 och en i förhållande till och vid hållardelen 4 lösbart anordnad, främre tanddel 5 i form av en utbytbar slit- och/eller ersättningsdel avsedd för själva markbearbetningen. Tandsystemet 2 innefattar således två huvudsakliga kopplingsdelar i form av en "hondel" 4 och en "handel" 5 som tillsammans bildar en styck, sammansatt "tand". Vid den föreliggande uppfinningen utgör hållardelen 4, företrädesvis men inte nödvändigtvis, nämnda hondel 4.

- 10 Exempel på för tandsystemet 1 enligt uppfinningen lämplig markbearbetningsmaskin 3, verktyg 2 och slit- och/eller ersättningsdelar 5 utgöres här speciellt av ett mudderverks 3 roterande borrkrona 2 med dess utbytbara slittänder 5. Givetvis kan tandsystemet 1 enligt föreliggande uppfinning även utnyttjas vid andra typer av markberedningsmaskinsverktyg 2 såsom vid skopan till en grävmaskin, etc.
- Vid den i Fig. 1 och 2 speciellt visade mudderverkskuttern 2 är nämnda slittänder 5 anordnade på ett visst förutbestämt avstånd från varandra, längs mer eller mindre spiralformade, långsträckta flänsar 6, se fig. 25. Flänsarna 6 skjuter ut från ett roterbart, centralt nav 7 och vidare bakåt i verktygets 2 matningsriktning till en flänsarna 6 sammanhållande ringdel 8 bildande en rotationskropp 9. Vid rotationskroppens 9 bakre ände 10 är en suganordning 11, (se fig. 2), anordnad för bortförande av de lossgjorda bearbetningsmassorna via ett mellanrum 12, se Fig. 25, mellan de skruvlinjeformade flänsarna 6.
- Tanddelen 5, se fig. 3, 5, 10 och 19, innefattar ett bakre skaft 13 för montering i ett därför anpassat hålrum 14 vid den, vid verktyget 2 på lämpligt sätt stadigvarande fastsatta hållardelen 4, exempelvis via en svets eller ett skruvförband. Hålrummet 14 är utformat att under samverkan med tanddelen 5 mottaga det långsträckta tandskaftet 13, inklusive de ytor (B) hos tanddelen 5 som är vända mot och som, efter ihopmonteringen av tanddelen 5 vid hållardelen 4, under anliggning mot hållardelens 4 framsida (A) befinner sig innanför ett tänkt tvärplan (XZ) beläget direkt framför hållardelens 4 främsta delar, se fig. 5, och därvid åstadkomma en gemensam förbindning för upptagande av alla förekommande laster Fc, Fp, Fs via en förutbestämd kopplingsgeometri innefattande väsentligen formen hos ovan nämnda skaft 13 och hålrum 14 innefattande speciella motstående, inbördes samverkande kontaktytor 15 och, åtminstone initialt, frigångsytor 16 anordnade utmed skaftets 6 och hålrummets 14 ytor.

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

3978 SB

Hevudfeken Kassan

Med åtminstone initialt menas här att dessa frigångsytor 16 efter visst ofrånkomligt slitage kan komma att ombildas till sekundära kontaktytor.

15

Två inbördes motstående och samverkande kontaktytor 15, anordnade en vid var kopplingsdel 4,5 och anordnade i en viss vinkel till nämnda förbindnings axiella 5 symmetrilinje Y, bildar en förutbestämd kontaktzon. Vid hållardelens 4 framsida (A), se fig. 5, bildar kontaktytorna 15 en huvudsakligen trubbig hålighet till nämnda tvärplan (XZ), där således merparten av kontaktytorna 15 vid den främre delen (C) av förbindningen, dvs. innefattande hållardelens 4 framsida (A) och de bakre ytorna (B) hos tanddelen 5 som är vända mot hållardelen 4, är anordnade närmare vinkelrätt till 10 den längsgående symmetrilinjen Y, dvs. väsentligen i eller parallellt med tvärvertikalplanet (XZ). Dänned stoppas ytterligare påträdning av tanddelen 5 på hållardelen 4 på ett stumt sätt eftersom kontaktytorna 15 vid hållardelens 4 framsida (A) tillsammans med motstående kontaktytor 15 vid tanddelen 5, se fig. 13, bildar stoppytor i en gemensam stoppzon som utgör den främre delen (C) av förbindningen mellan 15 kopplingsdelarna, se fig. 3, 5, 11 och 26.

Denna främre del (C) tar i stort sett upp hela eller åtminstone den väsentliga merparten av alla laster och moment som uppkommer och då denna stoppzon (C) är avsevärt större än vid tidigare kända tandsystem åstadkommes en kraftig minskning av last/yta, vilket 20 då ger en kraftig minskning av slitaget, risken för deformationer, brott samt förlänger livslängden avsevärt. Utmed den bakre delen (D) av förbindningen mellan kopplingsdelarna 4, 5, se fig. 3, 4, 11 och 27, är kontaktytorua 15 lämpligen anordnade i en avsevärt mera spetsig vinkel θ , vid den visade utföringsformen mindre än 10°, till den längsgående symmetrilinjen Y eller parallellt därmed, dvs. väsentligen i 25 kopplingsdelarnas 4, 5 sammanfogningstiktning längs förbindningen, varför eventuellt kvarvarande axiell last här, som dock även efter lång användning fortfarande är betydligt lägre än vid den främre delen (C) av förbindningen, tas upp av friktionskrafter på grund av kilningseffekten mellan dessa kontaktytor, dvs. friktionsytor 15', se fig.4, 5 30 och 27.

Hålrummet 14, se fig. 4-7, 9, och 24, är vid den i figurerna visade utföringsformen utformat såsom en inåt hållardelen 4, dvs. bakåt, något konvergerande slits 14. Nämnda konvergens, vilken företrädesvis är lika för motstående ytor efter det initiala sammanförandet av kopplingsdelarna 4, 5, leder till att vid ett ökat införande inåt kommer de två kopplingsdelarna 4, 5 att "greppa" hårdare vid varandra, dock utan att inre stoppzoner uppkommer då längsgående laster även efter omfattande slitage

35

46 586 85742

16

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

fortfarande tas av förbindningens främre del (C) där kontaktytarean är avsevärd. Sidokrafternas och momentens påverkan på konstruktionen kommer att beskrivas närare nedan. Både ovan nämnda problem med s.k. hamrande och problemet med att tanddelen 5 blir svår att lossa från hållardelen 4 hos konventionella tandsystem, dvs. tandsystem med antingen ett alltför stort glapp eller en alltför snäv passning mellan tanddelen 5 och hållardelen 4 får således en optimal lösning vid den föreliggande uppfinningen. Det är dock tänkbart att kontaktytorna 15 vid den bakre delen (D) av förbindningen är helt parallella med varandra och med symmetrilinjen Y, varigenom fördelen erhålls att risken för att kopplingsdelarna 4, 5 skall kärva vid varandra helt elimineras.

10

15

Med hänvisning till fig. 6, 7 och 9 visas en föredragen utföringsform av slitsen 14 sedd från hållardelens 4 baksida 17, dess framsida (A) respektive från ovansidan 18. För förståelsen jämför med fig. 11, 13, 16, vilka visar tanddelen 5 sedd ovanifrån, sedd bakifrån och sedd rakt underifrån. Med hänvisning speciellt till fig. 9, kan slitsen 14 delas upp i en bakre 19, en mittre 20 och en främre del 21. Inom den bakre delen 19 av slitsen 14, se fig. 6 och 9, är de längsgående sidoväggarna 22 och bottnen 23 väsentligen rätvinkligt anordnade, varför det uppåt och bakåt öppna hålrummet 14 blir lådformat, dvs. tvärsnittet inom denna del 19 är väsentligen U-format.

- Inom den mittre 20, nedre delen av slitsen 14 är tvärsnittet (T2) väsentligen utformat såsom en rundad trekant där den trubbiga sidan 23' av trekanten är vänd nedåt. De längsgående, väsentligen vertikala sidoväggarna 22, vilka motsvaras av tanddelens 5 sidor benämnda H1 och H2, se fig. 19, är företrädesvis parallella eller något konvergerande medan bottnen 23 är väsentligen rätvinkligt, horisontellt anordnad därtill. Dessa längsgående, väsentligen vertikala sidoväggar 22 utgöres av företrädesvis frigångsytor, se speciellt fig. 27, medan sidoväggarnas 22 fortsättning uppåt mot nämnda slits 14 övre, utåt öppna hals 24, utgöres av inåt vinklade längsgående sidor 25 avsedda att bilda kontaktzoner 15 tillsammans med tandskaftet 13 (se D1, D2). Slitshalsens 24 längsgående sidoväggar 26 inom den mittre 20 och främre 21, övre del av slitsen 14, se fig. 7 och 9, vidgar sig symmetriskt framåt mot hållardelens 4 framsida (A) från ett inledande parallellt parti 27.
- Således, vid den mittre delen 20 av laxspåret 14 finns, åtminstone initialt, ett litet glapp 16 anordnat dels mellan skaftets 13 vertikala sidor H1, H2 och laxspårets 14 längsgående vertikala sidor 22 vid spårets botten 23, dvs. längs tvärsnittets (T2) nedre hörn, dels mellan ryggnockens 38 vertikala sidor 39 och laxspårets 14 längsgående vertikala sidor 26 vid dess hals 24 samt mellan skaftets 13 undersida E1. E2 och

10

46 586 85742

17

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 11

Huvudfaxon Kassan

laxspårets 14 längsgående botten 23; men vid nämnda glapp 16 är lasterna också betydligt lägre.

Hålrummet 14 är säledes vid den föredragna utföringsformen öppet bakåt vid sin bakre ände 19, se fig. 4, samt uppåt öppen 24 längs hela sin längd, dvs. den öppna slitsen 24 löper utmed hela hållardelens 4 ovansida 18, se fig. 9. De ovan nämnda reparations och rengöringsproblemen hos existerande tandsystem 1 av skafttyp elimineras således vid den föreliggande uppfinningen. Vid andra, ej visade utföringsformer är det tänkbart att nämnda slits 14 inte är öppen 24 längs hela ovansidan 18 utan att slitsen 14 är försluten ett kortare stycke vid hållardelens 4 bakre 19 ovansida 18, ej visat.

Inom den främre 21 delen av slitsen 14 är tvärsnittet (T1) vid den visade utformningen flerarmat, företrädesvis kryssformat, se fig. 7 och 26, innefattande minst fyra spår i form av slitsutvidgningar 24, 28, 29, 30, varav vilka den övre utgöres av själva

- slitshalsöppningen 24, och vilka övriga spår 28, 29, 30 vardera innefattar en inifrån slitsens 14 mittre del 20 och i förhållande till Y-axeln sig utåt vidgande förstoring av slitstvärsnittet, se speciellt fig. 5 och 7. De väsentligen framifrån angripande vinschkrafterna (Ps), se fig. 17, tas upp av, vid den visade utföringsformen, de stoppytor som dessa slitsutvidgningar 28, 29, 30 bildar utmed anslagszonen (A, B) mellan
- 20 kopplingsdelarna 4, 5, väsentligen horisontellt åt vardera sidan 28, 29 respektive vertikalt nedåt 30. En viss, dock betydligt mindre del av lasterna kan dock överföras, pga. nämnda konvergens, längs sidoma 23, 25 utmed tandsystemets förbindning mellan slitsens 14 bakre 19 och mittre del 20 samt tandskaftets 13 kontaktytor 15, vilken axiella lastöverföring då även ökar med brukandetiden. Då förbindningens längsgående sidor 22, 23, 25, 26 har en hög hållfasthet mot dylika friktionskrafter blir ändå slitaget i det närmaste försumbart.

Sidotvärkrafterna F_p och skärkraften F_c samt de moment samtliga krafter F_p, F_c, F_s ger upphov till tas även de upp av kontaktytorna 15 längs hållardelens 4 förbindning, men även de tas till allra största delen vid den främre delen (C) av förbindningen via kontaktytorna 15 längs de nämnda slitsutvidgningarna 28, 29,30 vilkas relativt sett avsevärda kontaktytor garanterar en låg ytlast och dämned en minimal förslitning.

Utformningen av slitsen 14 kommer att framgå ytterligare av beskrivningen av tanddelens 5 skaft 13 och de ytor (B) hos tanddelen 5 som är vända mot hållardelen 4.

10

15

20

25

30

35

46 586 85742

18

ink. t. Patent- och reg.verket

7003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

Vid den i figurema visade, föredragna utföringsformen av tanddelen 5 har tandskaftet 13 och de bakre ytorna (B) hos tanddelen 5 som är vända mot hållardelen 4, se fig. 10, 13, och 26, ett flerarmat, företrädesvis kryssformat, tvärsnitt (T1) innefattande minst fyra utsprångsarmar 31, 32, 33, 34, samverkande med varsitt spår 24, 28, 29,30.

Tvärsnittet kan dock, vid ej visade utföringsformer, ha fler armar, exempelvis med formen av en femarmad stjärna eller sexarmad asterisk, etc.

Färre utsprångsarmar 31, 32, 33, 34 än fyra är däremot ej önskvärt eftersom de tre tvärlasterna bör upptas vid varsin stoppyta som är anordnad tvärs varje tvärlasts verkansriktning, att lasterna bör fördelas över en stor, total kontaktytarea vilken area normalt ökar med antalet utsprångsarmar 31, 32, 33, 34 samt att utsprångsarmen 31 som är anordnad ut genom slitshalsen 24 dessutom bör vara anordnad frigående och därför ej bidrar initialt till lastupptagningen. Vid ett roterande verktyg där rotationsriktningen kan väljas medurs eller moturs ökar givetvis betydelsen ytterligare av att det finns en stoppyta för varje verkansriktning etc.

De längsgående inre ytorna 22, 23, 26, utmed slitsens 14 bakre 19 och mittre del 20 bör även de optimalt sett vara opåverkade eller endast ta läga laster och moment, dvs. till större delen utgöras av frigångsytor 16, se fig. 19 och 27. Alla eller åtminstone nästan alla laster och moment bör istället tas av en lastöverförande samverkan mellan slitsutvidgningarna åt sidorna 28, 29 och nedåt 30 tillsammans med motsvarande utsprångsarmar 32, 33, 34.

Vid de visade utföringsformerna innefattas utsprångsarmarna 31, 32, 33, 34 av det väsentligen något snett framåt lutande och symmetriskt uppåt anordnade ryggpartiet 31 av tanddelen 5, de två väsentligen horisontellt, symmetriskt på var sin sida av tandspetsen 31 sidoordnade vingpartierna 32, 33 samt en väsentligen vertikalt nedåt anordnad klack 34. Nedan benämnes armen 31 även tandspetsen 31 då denna "arm" 31 till stor del utgör den del som befinner sig utanför hållardelen 4, se fig. 3, 17 och 18, medan de övriga utsprångsarmarna 32, 33, 34 till största delen, eller helt, befinner sig inuti hållardelens 4 spår 28, 29,30. Tandspetsen 31 vid den nämnda visade utföringsformen har dels en framsida 35 med en optimal vinkel α till viusebkraften F_s, på 22° och en optimal vinkel β på 112° till skärkraften F_e, dels en optimal vinkel γ på 90° mellan sidotvärkraftkomponenten F_p och ett vertikalplan utmed den längsgående symmetriaxeln Y. Om de angripande kraftkomposanternas F_p, F_c, F_s vinkelförhållanden istället redovisas i förhållande till ett referensplan anordnat längsmed Y-symmetriaxeln blir vinkeln δ mellan referensplanet och vinschkraften F_s optimalt 100°, viukeln ε

4048 PE Tandamin /0004 04 11)

35

46 586 85742

19

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Huvudfaxan Kassan

mellan referensplanet och skärkraften F_o blir optimalt 10° medan sidotvärkraftkomponenten F_p som tidigare angriper parallellt med detta referensplan, dvs. med den optimala vinkeln γ på 90°. Vid konventionella tandsystem är vinschkraftsvinkeln α och skärkraftsvinkeln β betydligt större, varför hävarmsprincipen inte blir utnyttjad på samma optimala sätt som vid den föreliggande tandsystemskonstruktionen 1. Hävarmsförhållandet mellan de två momentarmarna på var sin sida av den momentpunkt som klacken 34 utgör, dvs. den fria, utskjutande längden (b) av tandspetsen 31och längden (r) av tandskaftet 13 som är inskjuten i hållardelen 4, är här betydligt mindre än ett, dvs. (b)/(r) < 1, mot för konventionella tandsystem närmare två, dvs. (b)/(r) = ~2.

Det inses att ovan nämnda vinklar och hävarmsförhållande inte är begränsade till exakt de värden som här angetts, utan att de kan variera inom ett rimligt intervall.

Med hänvisning till figurerna 17, 18 och 19 förklaras nedan närmare hur de förekommande krafterna F_s, F_e, F_p och de på grund av krafternas F_s, F_e, F_p hävarmar uppkomma momenten kring klacken 34 är avsedda att tas upp. De rena krafterna F_s, F_e, F_p tas upp såsom ytlaster via vissa utvalda kontaktzoner innefattande kontaktytor 15 utmed slitsen 14, inklusive dess slitsutvidgningar 28, 29, 30, och till dessa motstående kontaktytor 15 längs motsvarande partier 32, 33, 34 hos tanddelen 5. Momenten resulterar i med varandra samverkande, på var sin sida av momentpunkten motriktade reaktionskrafter vilka följdriktligt tas upp via minst två kontaktzoner anordnade en på varsin sida av den aktuella momentpunkten. För enkelhetens skull redovisas varje kontaktzon här endast via kontaktytoma 15 vid tanddelen 5 enligt fig. 19, se dock även övriga figurer, speciellt fig. 26 och 27.

Vinschkraften Fs tas upp väsentligen via kontaktzonerna som bildas längs de undre, väsentligen horisontella, sidogående kontaktytorna F1 och F2 vid tanddelens 5 två sidoordnade vingpartier 32, 33, se fig. 5 och 15, samt de övre, lutande, längsgående kontaktytorna D1 och D2 vid ovansidan av tandskaftet 13, se fig. 6 och 10.

Skärkraften F_c tas upp väsentligen via kontaktzonerna som bildas längs de övre, lutande ytorna B1, B2 vid tanddelens 5 två sidoordnade vingpartier 32, 33, se fig. 5 och 11 samt de väsentligen horisontella, undre kontaktytorna E1 och E2 vid undersidan av tandskaftet 13, se fig. 4 och 15.

35

46 586 85742

20 Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

Sidotvärkrafterna F_p och därav uppkomna moment, vilka givetvis utgörs av antingen tryck eller dragspänningar beroende på aktuell krafts F_p angreppsriktning, vilken kan växla, tas upp för kraft från höger i fig. 19 väsentligen via kontaktzonerna som bildas längs den väsentligen vertikala, längsgående ytan G2 vid momentklacken (34), se Fig. 7 och 13, den övre, lutande, längsgående kontaktytan D1 vid ovansidan av tandskaftet (13), se fig. 6 och 10, den undre, väsentligen horisontella, sidogående kontaktytan F2 vid tanddelens (5) ena sidoordnade vingparti (33), se fig. 5 och 15, den övre, lutande ytan B1 vid tanddelens (5) ena sidoordnade vingparti (32), se fig. 5 och 11, och den övre, väsentligen horisontella, sidogående kontaktytan C1 vid tanddelens (5) ena sidoordnade vingparti (32), se fig. 5 och 15, den sidoordnade vingparti (32), se fig. 7 och 10.

För kraft F_p från vänster gäller kontaktytorna G1, D2, F1, B2 och C2 på motsvarande sätt.

Därav följer att hållardelens 4 och tanddelens 5 ytor benämnda H1, H2, I1, I2, J1, J2 15 enligt fig. 19 normalt är fria från angripande ytlaster och därför är frigående vid normal användning av tandsystemet 1. Vid en fortsatt vridning och deformation/slitage kommer visserligen frigångsytoma H1, H2, I1, I2, J1, J2 att långsamt kunna ombildas till kontaktytor, men ytlasterna kommer då även att fördelas över ytterligare areor vilket 20 minskar slitagets fortskridning. Att tandsystemet 1 även innefattar en jämfört med känd teknik ytterligare utsprångsam, dvs. klacken 34, erhålls den avsevärda fördelen att även sidokrafterna F_p tas upp vid förbindningens främre del (C), vilket är unikt. Således, via kopplingsgeometrin enligt föreliggande uppfinning uppnäs att varje "tands" 1 slitdel 5 hålls på plats på ett mycket mera effektivt, säkert och funktionsdugligt sätt och att de angripande tvärlasterna $F_{\mathfrak{s}}, F_{\mathfrak{p}}, F_{\mathfrak{p}}$ och de därav uppkomna momenten normalt tas upp 25 endast via de därför avsedda och för vissa bestämda laster resp. moment utsedda, relativt sett väsentligt större kontaktytoma 15, vilka för tvärlasterna F., F., F., och för momentet beroende av lasten F_p är anordnade huvudsakligen vid förbindningens främre del (C), så att endast ett mycket minimalt slitage uppkommer vilket förlänger 30 tandsystemets 1 livslängd avsevärt.

Ester en längre tid av användning kan de angripande ytkrasterna längs tandsystemets 1 bakre förbindning 13, 20 eventuellt komma att orsaka ett slitage och/eller en plastisk desormering hos de verksamma delarna 4, 5, vilket tidigare krävde ett dyrt och vanligen komplicerat underhåll. Dessa problem kan nu tack vare möjligheten till srigångsytor 16 elimineras eller åtminstone väsentligt minskas genom att en föredragen utföringssom

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

enkelt borttagbar insats, ej visat, av lämpligen hårdmetall vid förbindningens bakre kontaktytor 13, 20, dvs. inuti själva slitsen/laxspåret 14, vilken insats tar upp de angripande ytkrafterna. Ett enkelt och okomplicerat underhåll åstadkommes därvid då insatsen helt enkelt kan bytas ut när den har slitits eller har deformerats plastiskt till en förutbestämd nivå.

Ytterligare fördelar uppnås hos det nya, förbättrade tandsystemet 1 genom att den uppåt öppna, långsträckta slitsen 24 gör det möjligt att anbringa en ytterligare, sekundär materialförstärkning i form av ett eller flera kraftiga förstyvningsdon 36 längs tanddelens 5 ryggparti 37, vilket sträcker sig ur slitsen 24 och vidare utanför själva hållardelen 4. dys, ovanpå ryggpartiets 37 diagonala nock 38 samt utmed dess sidor 39, varigenom det ges en möjlighet att utöka styrkan hos tanddelen 5 vilket även det är helt unikt för tandsystem av skafttyp 1. Det genom och ovanför slitshalsen 24 uppskjutande ryggpartiet 37 underlättar även demonteringen då en lätt knackning därpå lossar tanddelen 5. 15

För åstadkommande av en dynamisk men ändå tillförlitlig fasthållning av den utbyfbara tanddelen 5 vid hållardelen 4 innefattar kopplingsdelarna 4, 5, förutom ovan beskrivna förbindnings karakteristiska kopplingsgeometri, även ett för delarna 4,5 gemensamt låssystem 40 för åstadkommande av en elastisk, lösbar och reglerbart förspänd låsning, vilket låssystem 40 under tandsystemets 1 hela livslängd alltid behåller sin förmåga att upprätthålla en fasthållande och kopplingsdelarna 4, 5 sammanfogande låsning utan hamrande, dvs. sin förspänningsförmåga, även allteftersom slitaget på låssystemet 1 och/eller kopplingsdelarna 4, 5 ökar.

25

30

35

20

5.

10

Låssystemet 40 innefattar, se fig. 20 - 24, ett fastspänningsdon 41 som är anordnat vid hållardelens 4 baksida 17 innefattande ett passdon 42 utformat att noga passa i hålrummets 14 öppna bakre, utvidgade del 19 mellan två styrflänsar 43, 44, vilka lämpligen sträcker sig såsom en fortsättning huvudsakligen axiellt bakåt av slitsens 14 längsgående sidoväggar 22, och mot två väsentligen vertikala stoppytor 45, 46 anordnade tvärs hållardelen 4, en på var sin sida av slitsen 14. Passdonet 42 innefattar, vid den i figurerna 20 – 24 visade utföringsformen, tre L-formade passbitar 47, 48, 49 fästade vid en central främre cirkulär stödskiva 50 och igenom vilken stödskiva 50 ett centriskt hål 51 är upptaget. Två av passbitarna 47, 48 är anordnade att anligga mot varsin av styrflänsarnas 43, 44 längsgående sidoväggar 22 samt mot varsin nämnd vertikal stoppyta 45, 46, medan den tredje passbiten 49 är utformad att anligga mot slitsens botten 23 och mot tandskaftets 13 tvärgående, bakre ändyta 52, se fig. 12.

3978 SE Tandaystom (2003-07-11)

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Hevedfexen Kessen

Fastspänningsdonet 41 innefattar vidare en bult 53, se fig. 23, vilken är anordnad centralt genom passdonet 42 och stödskivans hål 51. Bulten 53 har en klo eller hake 54 anordnad vid bultens främre ände och en gängning 55 vid dess bakåt vända ände avsett för ett bakre förspännings- och låsdon 56.

22

5

En föredragen utföringsform av detta förspännings- och läsdon 56 innefattar en bakre, vid sin inre botten 57 försluten hylsa 58 och en låsmutter 59 som är vridbart anordnad på nämnda gängade bult 53, inuti nämnda hylsa 58 och mot nämnda förslutningsbotten 57. Trädd på bulten 53, mellan hylsans 58 förslutningsbotten 57 och stödskivan 50, finns dessulom en elastisk kropp 60 anordnad, varigenom en viss, bestämd 10 förspänningskraft kan överföras på ett reglerbart sätt från hållardelen 4 till tanddelen 5 via fastspänningsdonet 41 i form av en under driften dynamisk, dock alltid dragande och därför ständigt sammanhållande axiell kraft varje gång en ny tanddel 5 sätts på och detta även om hållardelen 4 är sliten.

15

20

25

Placeringen av fastspänningsdonet 41 vid den bakre änden 17, 19 av hållardelen 4 vid det föreliggande tandsystemet 1 skyddar själva låsningen mot att skadas av bearbetningsmassorna som lossgöres medelst verktyget 2 samtidigt som det aktuella lässystemets 40 läsdon 56 kan monteras respektive demonteras på ett enklare och effektivare sätt med hjälp av något standardvorktyg, lämpligen en luft- eller eldriven skruvdragare, utan att någon väsentlig risk för att skador uppstår därvid.

Fastspänningsdonets 41 klo eller hake 54 är anordnad att gripa i eller om ett med fastspänningsdonet 41 samverkande hålighet eller hakdon 61 anordnat vid tanddelens 5, lämpligen bakre ände 52.

Även om det utrymme som finns mellan tanddelen 5 och hållardelen 4 och/eller utrymmet till intilliggande tand är trångt ger det förbättrade låssystemet enligt uppfinningen ändå åtkomst till låsdonet 56 för service och enkelt byte av en sliten tanddel 5.

30

35

Vid den visade utföringsformen av tandsystem 1 kan skilda typer av låssystem och/eller modifieringar på själva lässystemet användas utan väsentlig anpassning av tanddelens 5 och/eller hållardelens kopplingsdelar 4, 5 till det aktuella låssystemet och/eller dess modifieringar. Lässystemet 40 kan inte heller drabbas av det för konventionella tandsystem så ofta förekommande problemet att hållardelens låsdonsöppning inte längre passar till den slitna tanddelens förskjutna låsdonsöppning. Vid det föreliggande

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Havadfaxen Kussen

låssystemet monteras, regleras samt demonteras låsdonet 56 axiellt vid den bakre änden 17 av tandsystemet 1 och detta utan att eventuella deformationer på förbindningens kopplingsgeometri försvårar detta arbete.

23

- 5. Fastspänningsdonet 41 är därmed så utformat att det åstadkommer en för tanddelen 5 relativt hållardelen 4, väsentligen inåt längs slitsen 14 och axiellt utmed utrymmets 14 längssymmetriaxel Y, dvs. väsentligen bakåt i förhållande till verktygets 2 verkningsriktning, sammandragende och reglerbar, elastisk förspänning där flerarmsformen och förspänningen garanterar att tanddelen 5 alltid kommer att vara orienterad vid ett förutbestämt läge relativt hållardelen 4 och därmed även i förhållande 10 till det aktuella verktyget 2 samt bearbetningsytan (W) under tandsystemets 1 hela livslängd
- ALTERNATIVA UTFÖRINGSFORMER 15 Uppfinningen är icke begränsad till den visade utföringsformen utan den kan varieras på olika sätt inom patentkravens ram.
- Det inses att antalet armar, storleken, materialet och formen av de i tandsystemet ingående elementen och detaljema, anpassas efter de omständigheter som föreligger vid 20 konstruktionstillfället.

24

3978 SE

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

Huyudiaxen Kassan

PATENTKRAV

1. Tandsystem (1) avsett för ett verktyg (2) till en markbearbetningsmaskin (3), vilket tandsystem (1) är av den typ som innefattar en vid verktyget (2) anbringad 5 hållardel (4) och en i förhållande till och vid hållardelen (4) lösbart anordnad, främre tanddel (5) i form av en utbytbar slit- och/eller ersättningsdel avsedd för själva markbearbetningen (W), vilken tanddel (5) innefattar ett bakre skaft (13) och hållardelen (4) ett hålrum (14) vilket är utformat att under samverkan med tanddelen (5) mottaga skaftet (13) och därvid åstadkomma en gemensam 10 förbindning (A, B, C, D) för upptagande av förekommande laster (F_n , F_n) via en förutbestämd kopplingsgeometri innefattande speciella motstående, inbördes samverkande kontaktytor (15) och, åtminstone initialt, frigångsytor (16) som är anordnade vid tanddelen (5) och hållardelen (4), kännet ecknat av att tandskaftet (13) och hålrummet (14) utmed åtminstone en främre del (C) av 15 nämnda förbindning (A, B, C, D) har ett flerarmat, företrädesvis kryssformat. tvärsnitt (T1) innefattande minst fyra utsprångsarmar (31, 32, 33, 34) respektive minst fyra, med varsin utsprångsarm (31, 32, 33, 34) samverkande spår (24, 28, 29,30), vilka utsprångsarmar (31, 32, 33, 34) innefattar en väsentligen vertikalt anordnad övre arm (31), en väsentligen vertikalt anordnad nedre klack (34) samt 20 två väsentligen horisontellt sidoordnade vingpartier (32, 33), att ett fastspänningsdon (41) är anordnat vid hålrummets (14) bakre del (19) för åstadkommande av en tanddelen (5) relativt hållardelen (4), väsentligen axiellt längs hålrummets (14) längssymmetriaxel Y, sammandragande och reglerbar förspänning.

25

- 2. Tandsystem (1) enligt krav 1, kännetecknat av att tandskaftet (13) har ett bakåt konvergerande tvärsnitt (T2).
- 3. Tandsystem (1) enligt krav 2, kännetecknat av att hålrummet (14) är utformat såsom en inåt hållardelen (4) konvergerande slits (14).
  - 4. Tandsystem (1) enligt krav 1, 2, eller 3, kännetecknat av att hålrummet (14) innefattas av en bakåt (19) och uppåt (24) längs ovansidan av hållardelen (4) öppen slits (14).

35

5. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännet ecknat av att hålrummets (14) bakre del (19) innefattar längsgående sidoväggar (22) och en

46 586 85742

25

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Havudlaken Kassan

botten (23) som är väsentligen rätvinkligt anordnade till varandra med hålrummet (14) uppåt och bakåt öppet, varför tvärsnittet inom denna del (19) är väsentligen U-format.

- 5 6. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att ett tvärsnitt (T2) inom en mittre del (20) av hålrummet (14) innefattar en stympad, nedre triangulärformad del med väsentligen rundade hörn (22), där den trubbiga nedre sidan utgör hålrummets (14) botten (23), och där tvärsnittets (T2) nedre hörn (22) företrädesvis innefattar längsgående frigångsytor (16), medan tvärsnittets (T2) fortsättning uppåt utgöres av först inåt vinklade längsgående sidor (25), som är avsedda att bilda samverkande kontaktzoner (15) tillsammans med tandskaftets (13) sidoytor (D1, D2) samt därefter av längsgående, väsentligen vertikala sidoväggar (26) på visst avstånd från varandra för bildande av en uppåt öppen, övre, slitshals (24).
  - 7. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att spåren (24, 28, 29, 30) inom en främre del (21) av hålrummet (14) innefattar vardera en inifrån hålrummet (14) och framåt, i förhållande till Y-axeln, sig utåt vidgande förstoring av slitstvärsnittet (T1).
- 8. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att vid en mittre del (20) av hålrummet (14) finns ett glapp (16) anordnat dels mellan skaftets (13) nedre sidor (H1, H2) och hålrummets (14) längsgående sidor (22) vid hålrummets botten (23), dels mellan tanddelens (5) ryggpartis (31) sidor (39) och hålrummets (24) längsgående övre sidor (26) samt mellan tandskaftets (13) undersida (E1, E2) och hålrummets (14) botten (23).
- 9. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav i kombination med krav 4, kännetecknat av att tanddelen (5) innefallar ett genom den öppna slitsen (24) uppskjutande ryggparti (37).
  - 10. Tandsystem (1) enligt krav 9, kännetecknat av att en sekundär materialförstärkning (36) är anordnad vid tanddelens (5) tyggparti (37).
- 35 11. Tandsystem (1) enligt krav 1, kännetecknat av att utmed en bakre del (D) av förbindningen (A, B, C, D) mellan kopplingsdelarna (4, 5) är

20

46 586 85742

26

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Huyudfaxen Kassan

kontaktytorna (15) anordnade i en kraftigt spetsig vinkel δ , dvs. mindre än 10°, till den längsgående symmetrilinjen Y eller parallellt därmed.

- 12. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att tanddelen (5) eller tandhållaren (4) innefattar en utskjutande momentklack (34) och att motsatta kopplingsdelen (4 eller 5) innefattar en motsvarande, med klacken (34) samverkande fördjupning (30) för att ta upp de sidoangripande tvärkrafter (Fp), som verkar vinkelrätt mot symmetriaxeln Y.
- 13. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännet ocknat av att utsprångsarmarna (31, 32, 33, 34) innefattas av en väsentligen något snett framåt lutande och symmetriskt uppåt anordnad tandspets (31), de två väsentligen horisontellt, symmetriskt på var sin sida av tandspetsen (31) sidoordnade vingpartierna (32, 33) samt en väsentligen vertikalt nedåt anordnad klack (34).
  - 14. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att efter ihopmonteringen av hållardelen (4) och tanddelen (5) utgör en anslagszon (A, B) vid början av förbindningen (C) dem emellan en gemensam stoppzon, vars stoppytor (15) innefattar hållardelens (4) framsida (A) och den motstående tanddelens (5) baksida (B), där merparten av tanddelens (5) ytor (B), som anligger mot hållardelens (4) framsida (A), befinner sig på samma sida som hållardelen (4) om ett tänkt tvärplan (XZ) beläget direkt framför hållardelens (4) fransta delar.
- 25 15. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att den väsentliga merparten av lasterna (F_s, F_c, F_p) och de därav uppkomna momenten tas upp via kontaktytor (15) vid främst förbindningens främre del (C).
- Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att kontaktzoner för upptagande av vinschkraften (F_s) och därav uppkomna moment är anordnade längs undre kontaktytor (F1 och F2) vid tanddelens (5) två sidoordnade vingpartier (32, 33), samt övre kontaktytor (D1 och D2) vid ovansidan av tandskaftet (13).
- 35 17. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att kontaktzoner för upptagande av skärkraften (F_c) och därav uppkomna moment är anordnade längs övre kontaktytor (B1, B2) vid tanddelens (5) två sidoordnade

46 586 85742

27

Ink. t. Patent- och reg.verket

3978 SE

2003 -07- 1 1

Huvudfaren Kassan

vingpartier (32, 33) samt undre kontaktytor (E1 och E2) vid undersidan av tandskaftet (13).

- 18. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att kontaktzoner för upptagande av sidotvärkrafterna (F_p) och därav uppkomma moment, beroende på aktuell krafts (F_p) angreppsriktning, är anordnade längs minst en väsentligen vertikal, längsgående kontaktyta (G2) vid momentklacken (34), minst en övre, lutande, längsgående kontaktyta (D1) vid ovansidan av tandskaftet (13), minst en undre, väsentligen horisontell, sidogående kontaktyta (F2) vid tanddelens (5) ena sidoordnade vingparti (33), minst en övre, lutande kontaktyta (B1) vid tanddelens (5) ena sidoordnade vingparti (32) och minst en övre, väsentligen horisontell, sidogående kontaktyta (C1) vid tanddelens (5) ena sidoordnade vingparti (32) eller, för en kraft (F_p) från motsatt riktning, väsentligen via motsvarande kontaktytor (G1, D2, F1, B2 och C2).
- Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att tvär- (Fp), skär (Fc) och normalkrafternas (Fs) hävarmsförhållande i förhållande till symmetriaxeln Y och en momentpunkt, företrädesvis klacken (34), kring vilken vridning sker i förbindningen mellan kopplingsdelarna (4, 5), där tanddelens (5) utskjutande längd längs symmetriaxeln Y från nämnda momentpunkt utgör den första hävarmen (b) och där längden längs symmetriaxeln Y av det i hållardelen 4 inskjutna tandskaftet (13) från nämnda momentpunkt utgör den andra hävarmen (r), är mindre än ett, dvs. (b)/(r) < 1.
- 25. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att det vid hållardelens (4) baksida (17) lösbart fastsatta fastspänningsdonet (41) innefattar ett passdon (42), vilket är utformat att passa vid hålrummets (14) öppna bakre del (19) samt mot tandskaftets (13) ändyta (52), en gängad (55) bult (53), vilken är anordnad genom passdonet (42), med en främre klo eller hake (54) för samverkan med en hålighet eller ett hakdon (61) anordnat vid tanddelen (5), samt ett bakre förspännings- och låsdon (56) innefattande en elastisk kropp (60) och en låsning (59) för åstadkommande av en dynamisk fasthållning och en tillförlitlig orientering vid ett förutbestämt läge av den utbytbara tanddelen (5) vid hållardelen (4) via flerarmsformen och den reglerbara förspänningskraften.
  - 21. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännet ecknat av att tandsystemet (1) innefattar en borttagbar insats av lämpligen hårdmetall vid en

Ink. t. Patent- och reg.verket

→→→ PRV

28

2003 -07- 1 1

3978 SE

Huvudiaxen Kassan

bakre del (D) av förbindningen (A, B, C, D) inuti hålrummet (14), vilken insats tar upp ytkrafterna mellan de samverkande kopplingsdelarna (4, 5).

22. Tandsystem (1) enligt något av föregående krav, kännetecknat av att markbearbetningsmaskinen (3), verktyget (2) och slit- och/eller ersättningsdelarna (5) för lösgörande och sönderdelande av massor ur bearbetningsytan (W) speciellt utgöres av ett mudderverks (3) roterande borrkrona (2) med dess utbytbara slittänder (5).

29

3978 SE

Ink. t. Patent- och reg.verket 2003 -07- 1 1

Huyudfaxon Kassan

SAMMANDRAG

Uppfinningen avser ett tandsystem (1) avsett för ett verktyg (2) till en markbearbetningsmaskin (3), vilket tandsystem är av den typ som innefattar en vid verktyget anbringad hållardel (4) och en i förhållande till och vid hållardelen lösbart anordnad, främre tanddel (5) i form av en utbytbar slit- och/eller ersättningsdel avsedd för själva markbearbetningen (W), vilken tanddel innefattar ett bakre skaft (13) och hållardelen ett hålrum (14) vilket är utformat att under samverkan med tanddelen mottaga skaftet och därvid åstadkomma en gemensam förbindning (A, B, C, D) för upptagande av förekommande laster (F_s, F_c, F_p) via en förutbestämd kopplingsgeometri innefattande speciella motstående, inbördes samverkande kontaktytor (15) och, åtminstone initialt, frigångsytor (16) som är anordnade vid tanddelen och hållardelen.

Enligt uppfinningen har tandskaftet och hålrummet utmed åtminstone en främre del (C) av nämnda förbindning (A, B, C, D) ett flerarmat, företrädesvis kryssformat, tvärsnitt (T1) innefattande minst fyra utsprångsarmar (31, 32, 33, 34) respektive minst fyra med varsin utsprångsarm samverkande spår (24, 28, 29,30), vilka utsprångsarmar innefattar en väsentligen vertikalt anordnad övre arm (31), en väsentligen vertikalt anordnad nedre klack (34) samt två väsentligen horisontellt sidoordnade vingpartier (32, 33), att ett fastspänningsdon (41) är anordnat vid hålrummets bakre del (19) för åstadkommande av en tanddelen relativt hållardelen, väsentligen axiellt längs hålrummets längssymmetriaxel Y, sammandragande och reglerbar förspänning.

25

Fig. 3.

Ink. t. Patent- och reg.verket

→→→ PRV

2003 -07- 1 1

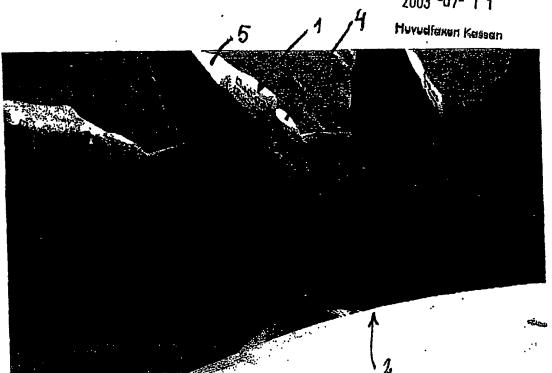
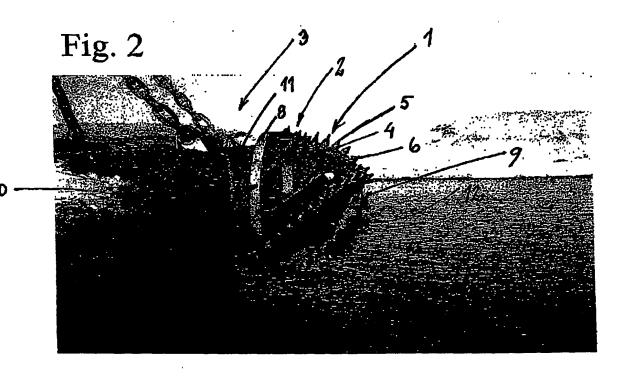
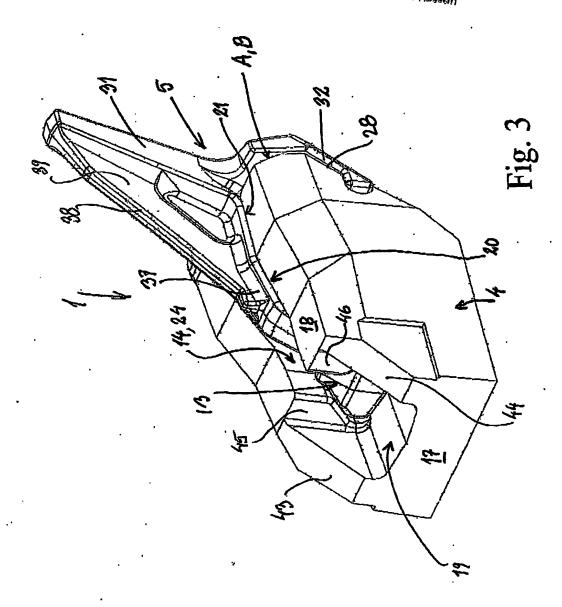

Fig. 1

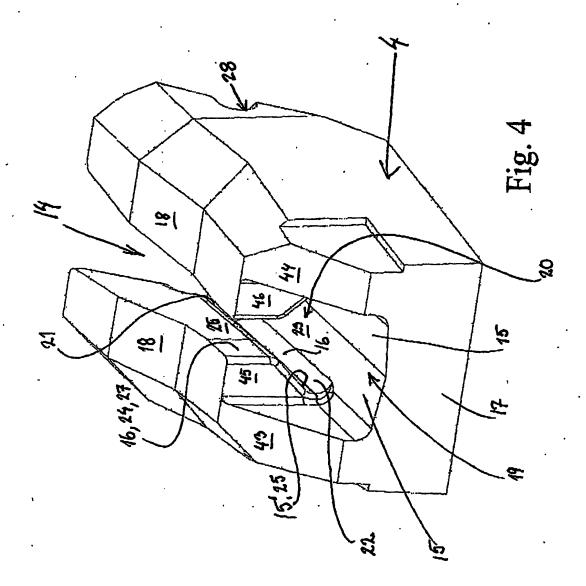
Ink. t. Patent- och reg. verket 2003 -07- 1 1 Huvudfaxen Kessen

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

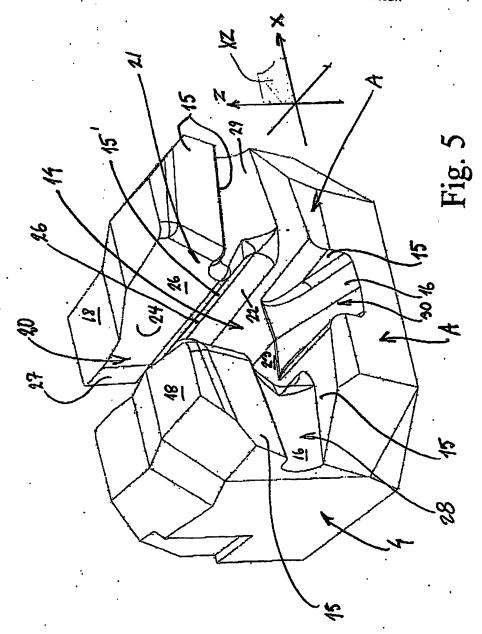
Huyudfaxen Kassan

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

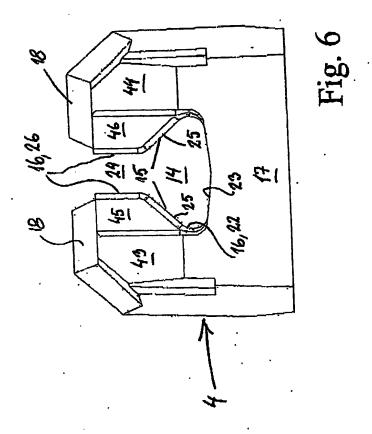
Huyudiaxen Kassan

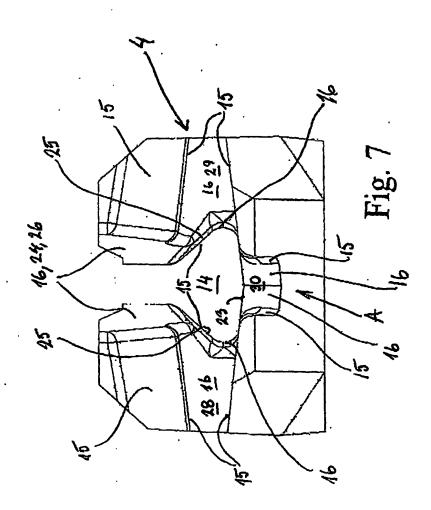
Ink. t. Patent- och reg. verket

2003 -07- 1 1

Huvudfaxen Kassan

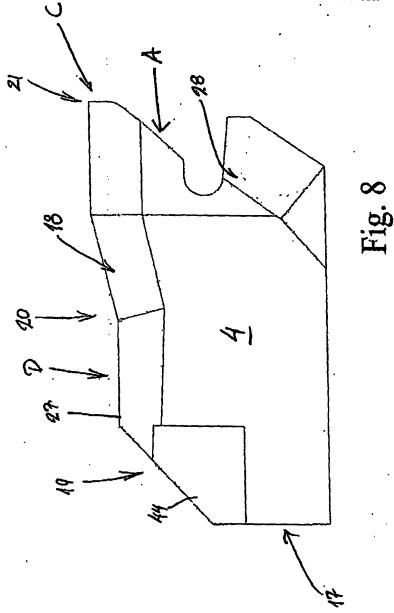

Ink t. Patent- och reg.verket 2003 -07- 1 1 Huvudfoxen Kassan

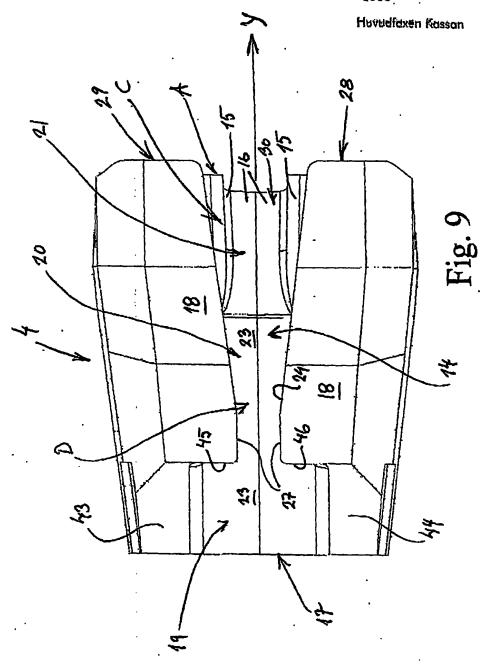
Ink. t. Patent- och reg verket

2003 -07- 1 1

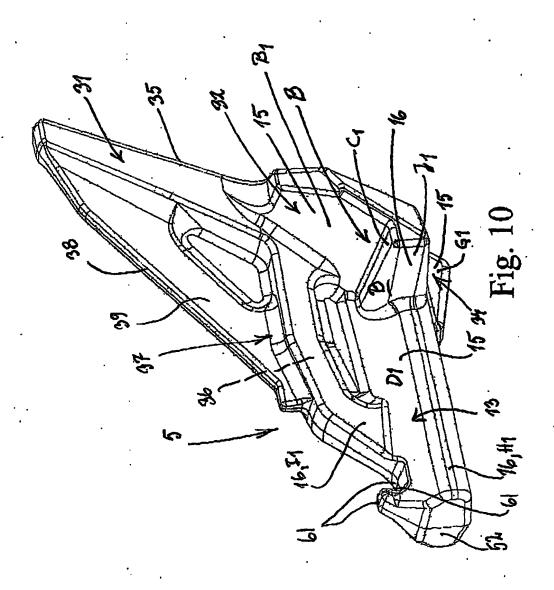

Ink. t. Patent- och reg.verket

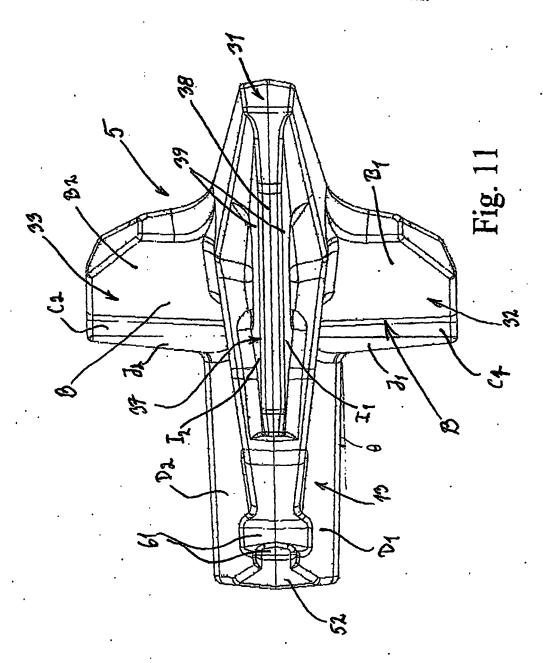
2003 -07- 1 1

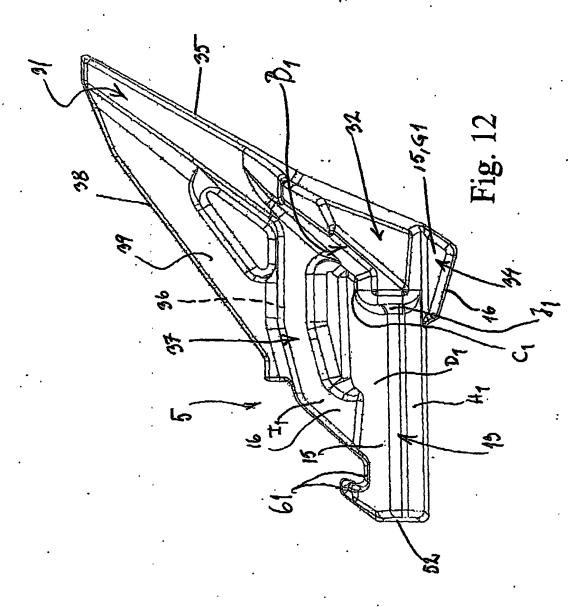
Ink. t. Patent- och reg.verket 2003 -07- 1 1

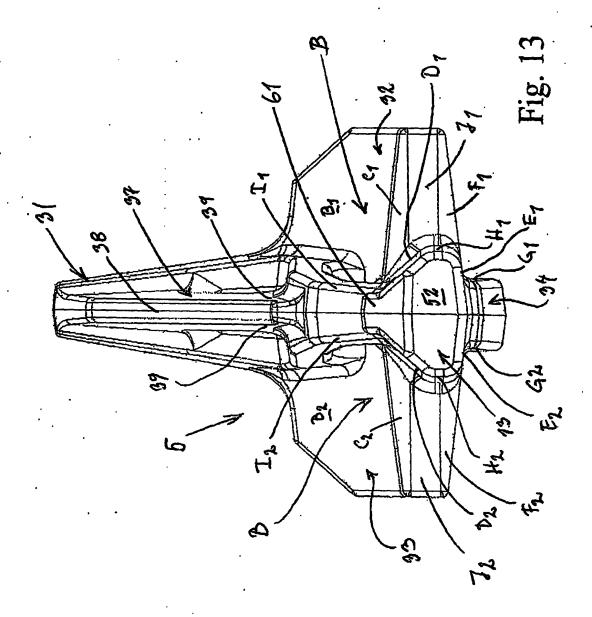
· Ink. t. Patent- och reg.verket 2003 -07- 1 1

Ink. t. Patent- och reg.verket 2003 -87- 1 1

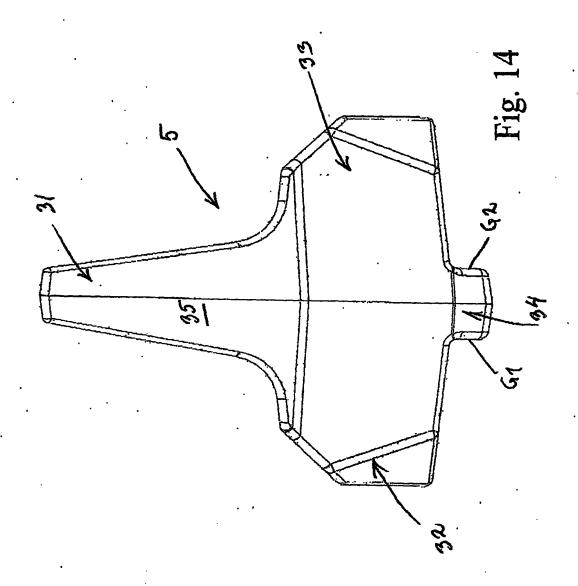

Ink. t. Patent- och reg.verket 2003 -07- 1 1 Huyudfaxen Kassan

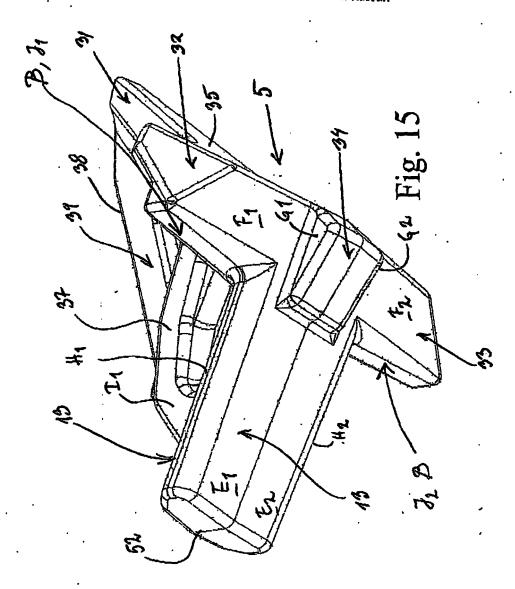
. Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

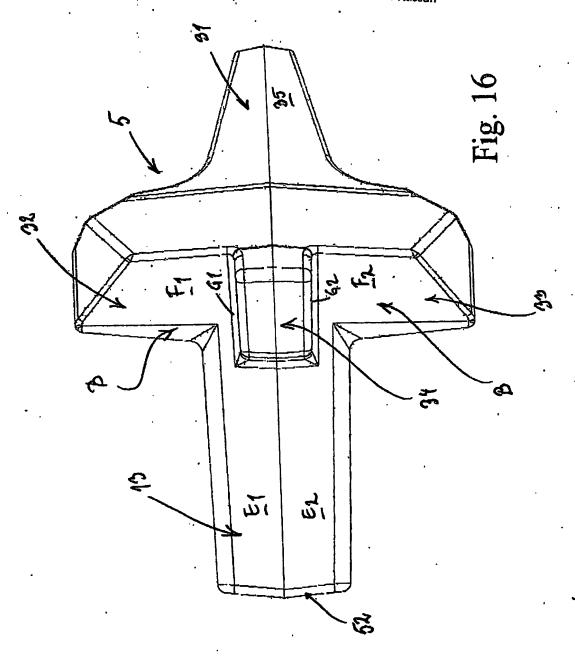
Ink. t. Patent- och reg.verket

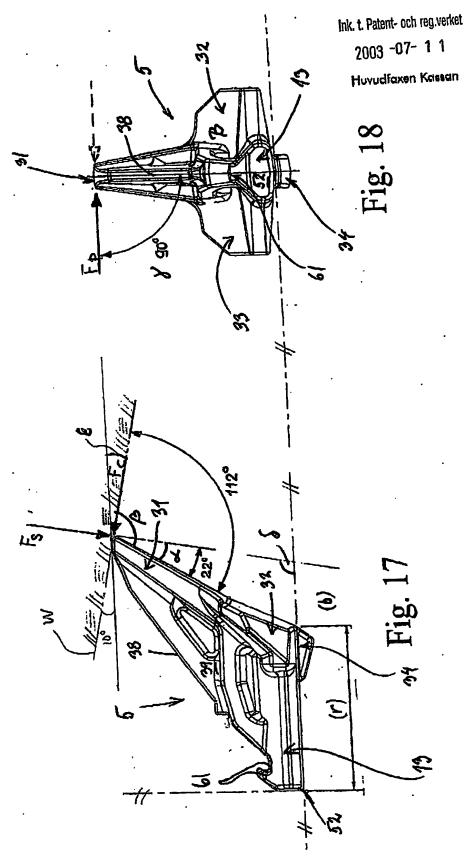
. 2003 -07- 1 1

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

Ink. t. Patent- och reg.verket . 2003 -07- 1 1 .

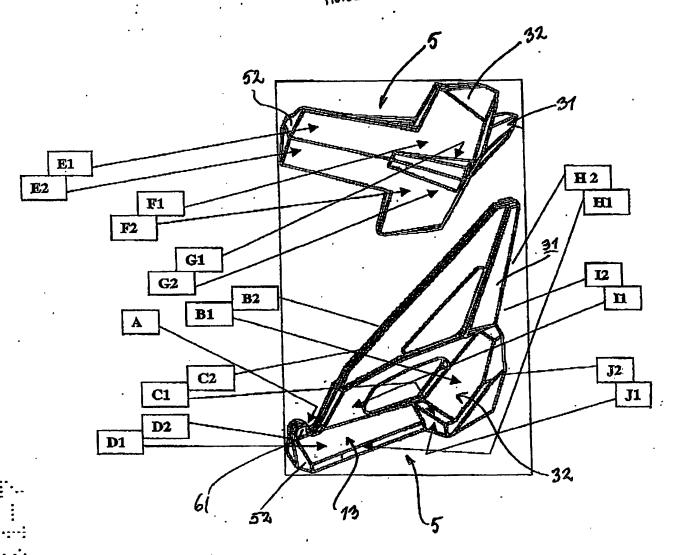
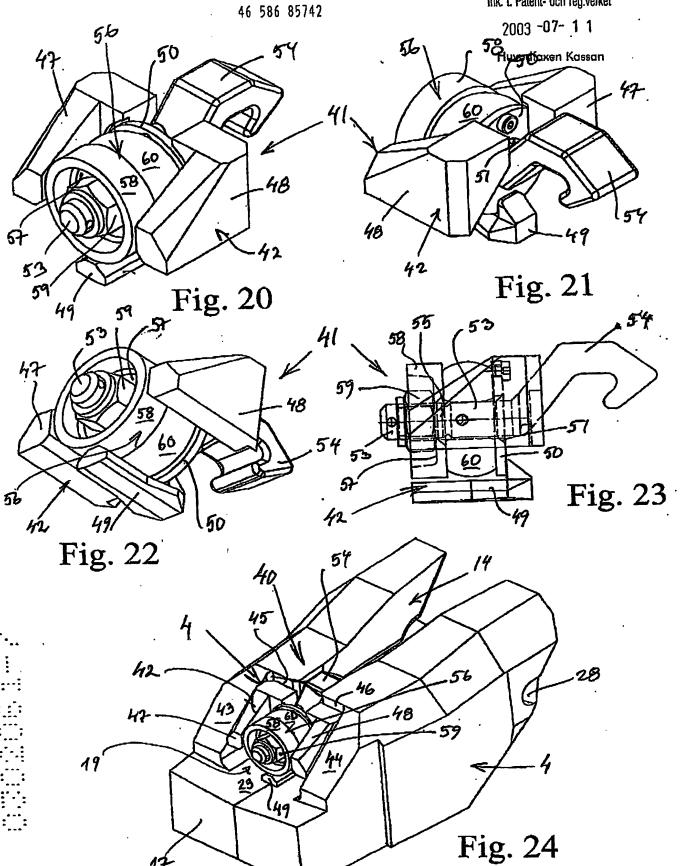

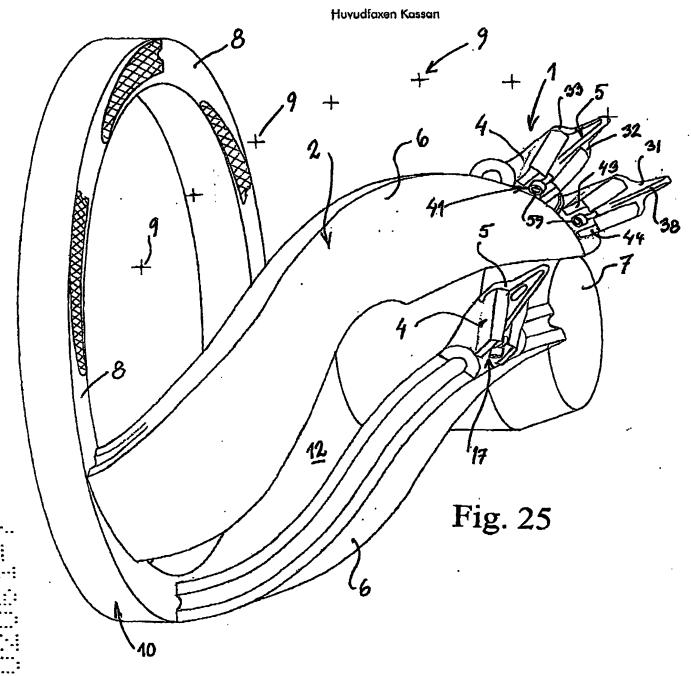
Fig. 19

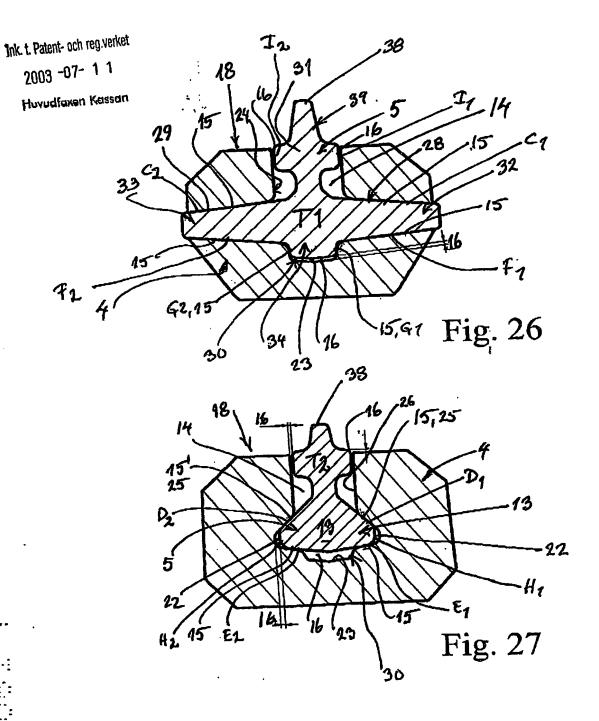
Ink. t. Patent- och reg.verket

Ink. t. Patent- och reg.verket

2003 -07- 1 1

This Page is Inserted by IFW Indexing and Scanning Operations and is not part of the Official Record

BEST AVAILABLE IMAGES

Defective images within this document are accurate representations of the original documents submitted by the applicant.

Defects in the images include but are not limited to the items checked:

BLACK BORDERS

IMAGE CUT OFF AT TOP, BOTTOM OR SIDES

FADED TEXT OR DRAWING

BLURRED OR ILLEGIBLE TEXT OR DRAWING

SKEWED/SLANTED IMAGES

COLOR OR BLACK AND WHITE PHOTOGRAPHS

GRAY SCALE DOCUMENTS

LINES OR MARKS ON ORIGINAL DOCUMENT

REFERENCE(S) OR EXHIBIT(S) SUBMITTED ARE POOR QUALITY

IMAGES ARE BEST AVAILABLE COPY.

□ OTHER:

As rescanning these documents will not correct the image problems checked, please do not report these problems to the IFW Image Problem Mailbox.